

Mange logopeder velger å starte privat praksis. Grunnen til dette varierer sikkert, men det er en kjent sak at mange logopeder i offentlig stilling dessverre ikke får anledning til å jobbe utadrettet i den grad de skulle ønske. Opplæringsloven er klar på at de som trenger spesialpedagogisk hjelp skal få det, men logopedi som spesifikt fagområde, er ikke presisert. Dette fører til at mange kommuner velger å ikke ansette logopeder, men heller satse på spesialpedagogikk generelt. Atter andre kommuner velger å ha logoped kun for skolebarn og eldre, men ikke for førskolebarn, noe som etter mine begreper er det samme som bevisst å vente til situasjonen er alarmerende, for så å drive noe tilnærmet brannslukking når barna er blitt skolebarn. Så er det likevel noen kommuner som heldigvis er seg sitt ansvar bevisst og som derfor velger å ansette logopeder til tross for at de i praksis faktisk kunne latt være. Det skal være usagt hvorvidt de kommunene som ikke tar ansvar, lar være av kynisme eller i uforstand, men problemet for brukere og logopeder blir det samme uansett. I denne situasjonen velger mange logopeder å starte privat praksis. Noen logopeder jobber fullt som privatpraktiserende, mens andre er ansatt som rådgivere og sakkyndige, kanskje i redusert stilling, samtidig som de dekker opp resten av arbeidstiden som privatpraktiserende logopeder.

Norsk logopedlag har i lange tider jobbet målrettet for å få logopedien, som eget fagfelt, hjemlet i opplæringsloven. Her har det vært gjort et gedigent arbeid, men dessverre er vi like langt. Lagets policy er at logopedi er et offentlig ansvar, men slik situasjonen er, må vi ta inn over oss at logopedi i privat regi er en nødvendighet for at lagets ambisjon om å gi hjelp til alle de som trenger det, skal kunne bli virkelighet. Heldigvis er det mange som starter privat praksis! Vi trenger logopeder i rollen som sakkyndige, og mange steder i landet trenger vi logopeder i privat praksis. Men, som nevnt over, er disse personene noen ganger én og den samme. Da gjelder det å være klar over hvor grensene går for hva man kan gjøre, hvordan og når. Uten slik bevissthet overfor egne roller, er det fort gjort å opptre uryddig og krenke de etiske grensene.

Denne bevisstheten er dessverre ikke alltid like god. Det forekommer at logoped i rollen som sakkyndig, anbefaler logopedisk hjelp til brukere, for så å ta dem i mot i privat praksis etter at finansieringen er på plass. Slik rolleblanding er svært uheldig fordi det med god grunn kan reises tvil om logopedens habilitet og bruk av offentlige midler. Hvordan

kan man vite at den sakkyndige uttalelsen var riktig, når logopeden naturlig nok har egne interesser i å få kunder til firmaet sitt? Slik fremferd risikerer å undergrave logopeders troverdighet, noe som selvfølgelig kan få negative konsekvenser for faget og for arbeidet med å få logopedien spesifisert i lovverket. Dermed risikerer brukerne våre å rammes, i hvert fall i et litt lengre perspektiv.

Ønsker vi å bli tatt alvorlig? Ønsker vi at logopeder skal få en like naturlig plass i hjelpeapparatet som f. eks. leger har på sykehusene? Ønsker vi at kommunene skal pålegges å ha logopeder i tilstrekkelig antall til at behovene blant innbyggerne skal dekkes? Ønsker vi at den jevne nordmann skal ha tillit til at logopeder er dyktige folk som vet hva de driver med? Ønsker vi å få respekt for det vi holder med? Hvis svaret på disse fem spørsmålene er ja, er vi i det minste nødt til å opptre ryddig og i tråd med det som folk flest oppfatter som etisk riktig. Da er det ikke nok at vi faktisk er dyktige og vet hva vi gjør. Vi må også vise det utad. Uryddighet og rolleblanding hører ikke hjemme i dette landskapet.

For å sikre en ryddig opptreden er det tatt frem noen regler på dette området. Privatpraktiserende logopeder med NAV-avtale skriver under på at det ikke skal forekomme situasjoner og arbeidsoppdrag som kan føre til mistanke om interessekonflikt. En situasjon som beskrevet over, må sees på som et brudd med kontrakten som ble opprettet, da avtalen med NAV ble inngått.

Det er i utgangspunktet uproblematisk å være deltidsansatt i offentlig sektor og i tillegg jobbe privat. Men det forutsetter en bevissthet rundt egen opptreden, og det er av stor betydning at man til enhver tid er klar over hvilken hatt man har på hodet. Er man sakkyndig vedrørende en bruker, skal man ikke se vedkommende på det private kontoret kort tid etterpå. Ingen er tjent med at roller blandes.

*Erik Reichmann
leder, Yrkesetisk råd*